

ὁ Watt ἐνεψυχώθη. Συνδιελέχθησαν περὶ χημείας, ὅτι δὲ Δαίβυ ἐκήρυξεν, μετὰ τῆς βεβαιότητος ἐκείνης ἣτις τὸ πρῶτον ἀπελπίζει καὶ ἐκπληττεῖ ἐνταυτῷ, ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ ὑπάρχουσα, ὅτι ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ ἀνατρέψῃ, ἐν διαστήματι ἡμισεαίας ὥρας, τὴν Γαλλικὴν θεωρίαν, θεωροῦσαν τὰ ὀξείδια ὡς μόρια δέυτεν, τὰ δὲ ἀλκάλια ὡς θήκας τῶν ὑποτιθεμένων τούτων αἰχμῶν. Ὁ Watt προσέβλεψεν αὐτὸν μὲ ἥθος τοσοῦτον δύσπιστον, ὥστε ὁ σοφὸς νεανίας ἐδειλίασε. Ἐπελήρθη τῆς βράσεως τοῦ ζητήματος, ἤνοιξεν ὁδοὺς εὐρείας καὶ φωτεινάς, ἰδέξετο πνεῦμα τοσοῦτον εὐρὺ καὶ γόνιμον, ὥστε ὁ φίλος του ἔμεινεν ἐκπληκτος. Ἐκτοτε ὁ Watt συνέλαβεν ὑπὲρ τοῦ Δαίβυ τὴν ὀψηλοτέραν ἰδέαν, καὶ διέμεινεν ἱστυήσιος αὐτοῦ φίλος μέχρι θανάτου.

Ὁ Δαίβυ ἦτο δεκαεννεατῆς μόλις τὴν ἡλικίαν, ὅτε ὁ Γιλβέρτος ἐσύστησεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἱατρὸν Beddoes, ὅστις παρέλαβεν αὐτὸν ὡς βοηθὸν εἰς τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ κατὰστημα, εἰς Βριστὼλ. Ὁ Δαίβυ, ἄπαξ ἰδὼν ἑκταὸν ἐπὶ τοῦ θιάτρου του, παρεδόθη μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας. Ἐρξάτο τὰς ἀνακαλύψεις του ἐπὶ τοῦ θερμαντικοῦ, τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ συμπερασμάτων, ἐπὶ τῶν δηλητηρίων ἀερίων καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ ἐνεργείας αὐτῶν· δὲν ἐδίετασε δὲ νὰ πειραθῇ ἐφ' ἑκταὸν τὰς ἐνεργείας τῶν· εἰσέπνευσεν ὀξείδιον ἀζώτου καὶ ὑδραυδραχοῦχον ἀέριον. Περὶ δὲ τοῦ ἐξ αὐτῶν αἰσθηματος λαλεῖ ὡς ἑξῆς. « Ἡ πρώτη εἰσπνοὴ παρήγαγεν εἶδος ναρκώσεως καὶ ἔλλειψιν αἰσθησεως ἐν τῷ θώρακι καὶ περὶ τοὺς θωρακικοὺς μῦς. Μετὰ τὴν δευτέραν, ἀπώλετα τὴν δύναμιν τοῦ διακρίνειν τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἠθανόμην ἢ θλίψιν τινὰ ἐπὶ τοῦ στήθους. Μετὰ δὲ τὴν τρίτην, ἡ δύσπνοια ἐξέλιπε, καὶ ἠρθάνην ἑμαυτὸν μνησθῆντά· πᾶσα λειτουργία, πᾶσα ἀντίληψις εἶχεν ἐκλείψει, καὶ μόλις εἶχον δυνάμεις ν' ἀποσπάσω τὴν σωλῆνα ἀπὸ τῶν ἡμικνωμένων χειλέων μου. »

Ὁ Δαίβυ ἔκαμε καὶ ἕτερον πείραμα κινδυνώδεστον τῶν μνησθέντων· εἰσέπνευσεν ἀνθρακικὸν ὀξύ, δηλητηρίον θανατηφόρον διὰ πᾶν τὸ ἐπὶ γῆς ἔμψυχον. Ἡ ὕμειξ του τοσοῦτον ἐκλονίσθη ὑπὸ τῶν διαφόρων τούτων πειραμάτων, ὥστε ἠναγκάσθη, πρὸς ἀνάβρῳσιν, ν' ἀπέλθῃ, διὰ τινὰ καιρὸν, εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν. Ἐν τούτοις ἡ φήμη του ἐμειγαίνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ὁ κόμης τοῦ Ρουμέωρδ, ἔφορος τοῦ βασιλικοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐν Λονδίῳ, διώρισεν αὐτὸν καθηγητὴν τῆς χημείας, διευθυντὴν τοῦ χημείου καὶ συνεργάτην εἰς ὅλα τὰ συγγράμματα τοῦ κατστήματος.

Τὸ ἔτιμον τοῦ Δαίβυ, τὰ ἀγροίκον καὶ ἀπλοῖκον αὐτοῦ πρόσωπον, ἡ σκιασιότης του, καὶ ἡ διελία περὶ τοὺς τρόπους του ἀπῆρσαν τοσοῦτον ἐκ πρώτης ὀψιως, εἰς τὸν προστάτην του, ὥστε οὗτος μετημελήθη οὐχ ὀδὸν δι' ὅσα εἶχε πράξει ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἀπῆτησεν ὥς, πρὶν ἢ ὁ Δαίβυ ἀρχίσῃ τὴν διδασκαλίαν του, νὰ δώσῃ δειγμὰτα τῆς ἱκανότητός του ἐνώπιον εὐαρίθμου μὲν ἀλλ' ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου. Ἡ δοκιμασία αὕτη ἐξῆλειψε πάσας τὰς ἀμφιβολίας τοῦ κόμητος. Ὅστις, ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ του, ἀνέκραξεν ὅτι « ὁ νέος καθηγητῆς »

τῆς ἡδύνατο νὰ διαθέσῃ κατ' ἀρέσκειάν καὶ τοῦ καταστήματος καὶ ὧν αὐτοῦ τῶν μέσων.

Μετὰ ὀλιγόμηνον διαμονὴν ἐν Λονδίῳ, ὁ Δαίβυ ἐπέχειρσεν περιδρομὴν τινὰ εἰς Πενζανκίαν· τὴν δὲ προτεραιὰν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἔγραψε πρὸς τινὰ νέον χημικόν, φίλον του, τὴν ἀκολουθοῦν ἐπιστολήν.

• Φίλτατε Οὐνδερβόδε,

Ἡ τοῦ Παντοδυνάμου μερίς ἡ ἐδρεύουσα εἰς τοὺς βράχους, εἰς τὰ δάση, εἰς τὴν ἡτυχὸν καὶ κυρτὴν θάλασσαν, εἰς τὰ νέφη καὶ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, σὲ προσκαλεῖ μεγαλοφώνως· ὑπάκουσον θερηκευτικῶς εἰς τὰς διαταγὰς τῆς. Ἐλθέ νὰ λατρεύσῃς αὐτὴν μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων βωμῶν τοῦ Cornwall. . . . Θέλομεν θαυμάζειν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τοὺς βράχους καὶ τὰ ὕδατα, τοὺς νεκροὺς λόφους καὶ τοὺς ζῶντας, κεκαλυμμένους ὑπὸ πρασῆς, Ἀμήν, »

Τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐν τῷ μνημονευθέντι ἐκπαιδευτικῷ καταστήματι διδασκαλίας του, ἡ ἐπιτυχία του ἦν ἀδιαφιλονεικῆτος. Τὴν χημείαν κατέστησε τοῦ συρμοῦ. Ἡ βολταϊκὴ αὐτοῦ στήλη ἐπροξένει εἰς τὰς κυρίας τρόμους εὐροσύνους. Κατεσκεύατε μικρὸν ἡφαίστιον· ῥίπτον λάβαν περίρλεστον· αἱ φιλορροῦναι, αἱ προακλήσεις, τὰ δῶρα περιεκύκλουν αὐτὸν πανταχόθεν. Κυρία τίς, ἣτις μεγάλην ἀκολούθως ἐκτίσαστο ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ φήμην, τῷ ἐπεμψε ποιημάτων κολακευτικόν. Τὸ χειρόγραφον συνωδεύετο καὶ ὑπὸ μικροῦ τινὸς κοσμημάτων, τὸ ὁποῖον ἡ κυρία ἀπῆτησε νὰ προσαρτήσῃ ὁ διάστημος χημικὸς εἰς τὴν ἄλυσιν τοῦ ὥρολογίου του ἅμα τῇ ἀναγνώσει τοῦ ποιήματος. Ὁ ποιητὴς Coleridge ἠρραδίζετο μετ' ἐπιμονῆς τοῦ μαθήματός του, ὅπως, ὡς ἔλεγε, αὐξήσῃ τὰ κεφάλαια τῶν μεταφορῶν του. Ὁ Lavvrence ἔζωγράφισε τὴν εἰκόνα του, ἣς ἀντίγραφον ἐκθέτομεν ἐνταῦθα. Αἱ ἐπισημότεραι συναναστροφῆαι διημισησθῆναι τὴν παρουσίαν του, καὶ σπανίως ἡδυνήσῃ ν' ἀρνηθῇ πρόσκλησιν. Τὴν ἐσπέραν, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀνελάμβανε τὰς χημικάς του ἐργασίας, ἐξ ἀκολουθῶν ἐργαζόμενος· μίχρι τῆς τρίτης ἢ τετάρτης ὥρας τῆς πρωῒς. Παρηγορεῖτο διηνεκῶς ὅτι τῷ ἔλλειπεν ὁ χρόνος, καὶ μολαταῦτα ἐφαίδετο αὐτοῦ διὰ τρόπον τόσον παραδόξου. Ἐνίοτε, προκειμένου νὰ ἐξέλθῃ, ἀνέμενε τὴν τελευταίαν στιγμὴν διὰ νὰ ἐνδυθῇ, καὶ τότε κατεσπασμένως ἐνεδύετο καθαρὸν ὑποκάμισον ἐπὶ τοῦ ρυπαροῦ, οὕτως ὥστε πολλάκις συνέβαινε νὰ φορῇ πέντε ἢ ἑξ ἱπποκάμισα τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ δὲ, καὶ ἄλλα τόσα περιπόδια.

Τὸ 1807, ὁ περίφημος αὐτοῦ λόγος ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν ἀλκαλικῶν οὐστῶν ἐστὶ φανώθη παρὰ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Γαλλίας. Μετ' οὐ πολὺ μετήλλαξεν ἐντελῶς τὴν ὄψιν τῆς ἐπιστήμης, ἀποτυνθέντας τὰ ἀλκάλια καὶ ἀποδείξας τὴν μεταλλικὴν αὐτῶν καταγωγὴν. Ὅτε ὁ Ναπολεὼν ἤκουσε κατὰ πρῶτον τὰ περὶ τῶν πειραμάτων του, ἀνέκραξεν ὀρμητικῶς· « Διὰ τί ἡ ἐφεύρεσις αὕτη δὲν ἔγινεν εἰς τὴν Γαλλίαν; — Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ἀκαδημαϊκός τις, δὲν εἶχμεν γῆλην βολταϊκὴν ἀρκετὰ ἰσχυράν — Λοιπὸν, νὰ κατασκευασθῇ τοιαύτη, καὶ ἐν τῇ στιγμῇ νὰ μὴ φρεσθῇτε οὔτε χρημάτων οὔτε κόπων! Ἡ διαταγὴ ἐξε-